

Līdzfinansē
Eiropas Savienības
Erasmus+ programma

Sarmīte ČERŅAJEVA
Rīgas Tehniskā Universitāte
Inženiermatemātikas katedra

Anna VINTERE
Latvijas Lauksaimniecības Universitāte
Matemātikas katedra

ELEMENTĀRĀS MATEMĀTIKAS PAMATI

Mācību līdzeklis

Jelgava, 2017

SATURA RĀDĪTĀJS

ARITMĒTISKAS DARBĪBAS AR DAĻSKAITĻIEM	5
Parastie daļskaitļi	5
Daļskaitļu veidi	5
Daļas pamatīpašība	5
Darbības ar parastiem daļskaitļiem	6
Saskaitīšana un atņemšana	6
Reizināšana	7
Dalīšana	7
Piemēri ar atrisinājumu:	8
Darbības ar decimāldaļām	8
Darbības ar parastiem daļskaitļiem un decimālskaitļiem	9
Darbību kārtība	10
ALGEBRISKAS IZTEIKSMES, TO PĀRVEIDOJUMI	11
Pamatjēdzieni	11
Monomi un polinomi	11
Darbības ar monomiem un polinomiem	12
Monomu un polinomu saskaitīšana	12
Monomu un polinomu atņemšana	12
Monomu un polinomu reizināšana	12
Monomu un polinomu dalīšana	13
Polinoma dalīšana ar polinomu	14
Monomu kāpināšana	14
Polinoma dalīšana ar binomu $x - a$. Bezū teorēma	15
Hornera shēma	15
ALGEBRISKĀS DAĻAS	17
Daļas pamatīpašība	17
Daļas saīsināšana	17
Saīsinātās reizināšanas formulas	18
Polinoma sadalīšana reizinātājos	19
Kopīga reizinātāja iznešana ārpus iekavām	19
Locekļu grupēšana	19
Sadalīšana reizinātājos, lietojot saīsinātās reizināšanas formulas	20
Citi paņēmieni	20
Polinoma sadalīšana reālos reizinātājos pēc tā saknēm	20
FUNKCIJAS	22
Funkcijas definīcija	22
Funkcijas grafiks	22
Pāra, nepāra un periodiskās funkcijas	23
Monotonas funkcijas	23
Inversas funkcijas	24
Saliktas funkcijas	24
Funkciju grafiku pārveidojumi	25
ALGEBRISKI VIENĀDOJUMI	31
Pamatjēdzieni	31
Lineāri vienādojumi	32
Kvadrātvienādojumi	33
Substitūcijas metode	37
Iracionāli vienādojumi	38

Vienādojumi, kas satur moduļus	39
VIENĀDOJUMU SISTĒMAS AR DIVIEM MAINĪGAJIEM.....	41
Nezināmo izslēgšanas metode.....	41
ievietošanas metode.....	42
Piemēri.....	42
EKSPONENTFUNKCIJAS.....	67
LOGARITMI UN LOGARITMISKĀS FUNKCIJAS	68
LOGARITMISKIE UN EKSPONENTVIENĀDOJUMI UN NEVIENĀDĪBAS	69
Eksponentvienādojumi	69
Logaritmiskie vienādojumi	69
Eksponentnevienādības	70
Logaritmiskās nevienādības	71
TRIGONOMETRISKĀS FUNKCIJAS	73
Pamatjēdzieni.....	73
Definīcijas	73
Grādi, radiāni.....	74
Trigonometrisko funkciju vērtības	76
Trigonometrisko funkciju periodiskums	76
Trigonometrisko funkciju zīmes.....	76
Pāra un nepāra trigonometriskās funkcijas.	77
Trigonometrisko funkciju grafiki un īpašības.....	77
$y = \sin x$	77
$y = \cos x$	78
$y = \operatorname{tg} x$	78
$y = \operatorname{ctg} x$	79
Piemēri	80
IZMANTOTĀ LITERATŪRA.....	102